

Zuzčák a Zuzčáková proti Slovensku, rozsudek ze dne 13. 7. 2004

Stěžovatel: Zuzčák a Zuzčáková

Žalovaný stát: Slovensko

Číslo stížnosti: 48814/99

Datum: 13.07.2004

Článek Úmluvy: čl. 29

čl. 34

čl. 35

čl. 41

čl. 44

čl. 6

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: kritéria přípustnosti, občanskoprávní řízení, spravedlivý proces, účinný prostředek nápravy, vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy

Významnost: 3

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

ČTVRTÁ SEKCE

12. července 2004

VĚC ZUZČÁK A ZUZČÁKOVÁ

(Rozsudek ve věci Zuzčák a Zuzčáková v. Slovensko)

Evropský soud pro lidská práva - Čtvrtá sekce (dále jen „Soud“), zasedající jako senát, který tvořili soudci Sir Nicolas Bratza, předseda, M. Pellonpää, V. Strážnická, R. Maruste, S. Pavlovschi, L. Garlicki, J. Borrego Borrego a dále M. O’Boyle, tajemník sekce, na neveřejném zasedání dne 22. června 2004 vynesl uvedeného data následující rozsudek:

POSTUP

1. Případu předcházela stížnost (č. 48814/99) proti Slovenské republice předložená Soudu podle článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) slovenskými občany Jozefem Zuzčákem (dále jen „první stěžovatel“) a jeho manželkou Františkou Zuzčákovou (dále jen „druhá stěžovatelka“) dne 28. února 1999.
2. Slovenská vláda (dále jen „Vláda“) byla zastoupena svým zástupcem V. Vršanským, kterého 1. dubna 2003 nahradil P. Kresák.

3. Dne 2. července 2002 Soud rozhodl postoupit stížnost Vládě. Podle ustanovení článku 29 § 3 Úmluvy Soud rozhodl posoudit meritum stížnosti současně s její přípustností.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

4. První stěžovatel se narodil v roce 1932, žije v Bratislavě a má podlomené zdraví. Druhá stěžovatelka se narodila v roce 1941 a žila rovněž v Bratislavě. Zemřela 28. října 2001 během řízení před Soudem. Dopisem ze dne 2. dubna 2004 informoval první stěžovatel Soud, že si přeje nadále uplatňovat stížnost též jménem druhé stěžovatelky.
5. Řízení o platnosti kupní smlouvy z roku 1989
6. V roce 1989 stěžovatelé uzavřeli smlouvu se státem zastoupeným Bytovým podnikem Bratislava II, podle níž koupili rodinný dům v Bratislavě. Dům původně patřil manželům S. Paní S. měla cizí státní příslušnost. Manželé S. opustili bývalé Československo v roce 1982. Pan S. byl později odsouzen za ilegální pobyt v zahraničí a k zabavení veškerého jeho majetku. Dům tak přešel na stát.
7. V roce 1990 Okresní soud Bratislava II rehabilitoval pana S. a jeho trest zrušil.
8. Dne 24. dubna 1991 podali manželé S. civilní žalobu proti stěžovatelům a státu zastoupenému Bytovým podnikem Bratislava II u Okresního soudu Bratislava II a požadovali soudní rozhodnutí prohlašující kupní smlouvu z roku 1989 za neplatnou.
9. Dne 18. března 1992 vstoupila Úmluva v platnost pro Českou a Slovenskou Federativní Republiku, jejímž je Slovensko jedním ze sukcesorských států. Před tímto datem jmenovaly strany advokáty, aby je zastupovali v řízení, bytový podnik předložil své písemné připomínky, okresní soud konal tři ústní jednání a požádal o informace Ministerstvo vnitra a Ministerstvo financí, jaký právní status měla paní S. jako cizinka v bývalém Československu a zda ji tento právní status opravňoval k tomu, aby podle platných devizových předpisů směla nabývat nemovitý majetek.
10. Dne 15. července 1992 si okresní soud vyžádal informace o právním statusu paní S. od policie.
11. Dne 23. září 1992 se u okresního soudu konalo jednání, jehož se žalobci osobně nezúčastnili. Bytový podnik nebyl přítomen. Jednání bylo odročeno za účelem obeslání právního zástupce stěžovatelů.
12. Dne 14. prosince 1992, po ústním jednání, prohlásil okresní soud kupní smlouvu z roku 1989 za neplatnou. Konstatoval, že paní S. nebyla oprávněna nabýt vlastnictví k domu. Manželé S. se tak nestali jeho legálními vlastníky. Veškeré pozdější dispozice ohledně domu byly tudíž neplatné. Dne 12. března 1993 se stěžovatelé odvolali. Dne 4. června 1993 se odvolal též bytový podnik.
13. Dne 30. září 1993 Krajský soud v Bratislavě zrušil rozsudek okresního soudu. Konstatoval, že soud první instance neustanovil fakta o případu dostatečně a že neuvedl adekvátní důvody pro své rozhodnutí, takže tyto nemohly být přezkoumány. Spis byl vrácen okresnímu soudu 9. prosince 1993.
14. Dne 10. listopadu 1994 nařídil okresní soud ústní jednání na 18. ledna 1995. Žalobci byli na tomto jednání zastoupeni svými advokáty. Případ byl odročen a okresní soud nařídil žalobcům, aby předložili další listinné důkazy.
15. Dne 18. října 1995 byl soudce okresního soudu projednávající případ nahrazen jiným soudcem, protože první soudce odešel na právní praxi na Ministerstvo spravedlnosti. Nový soudce požádal o další informace o žalobcích policii.
16. Ve dnech 28. listopadu 1995 a 5. května 1996 okresní soud opětovně požádal policii o informace ohledně právního statusu paní S. jakožto cizinky v relevantní době. Policie odpověděla 31. května 1996.
17. Dne 9. října 1996 se u okresního soudu konalo další jednání. Jeden ze žalobců se jej zúčastnil v doprovodu jejich advokáta. Zástupce bytového podniku nebyl přítomen. Jednání bylo odročeno za účelem získat další informace ohledně paní S.

18. Dopisem ze dne 12. listopadu 1996 policie informovala okresní soud, že v letech 1974 až 1982 měla paní S. legální stálý pobyt v Československu.
19. Dopisem ze dne 24. července 1996 informovala předsedkyně okresního soudu stěžovatele, že v řízení neshledala žádné neoprávněné průtahy. V dopisu se uvádělo, že soudce projedávající případ je pracovníčně značně přetížen a že jednání je odročeno na 9. října 1996.
20. Dopisem ze dne 2. srpna 1996 stěžovatelé vyjádřili svůj nesouhlas s odpovědí předsedkyně a argumentovali tím, že poslední jednání o případu se konalo před více než třemi a půl roky. Dopisem ze dne 6. srpna 1996 informovala místopředsedkyně okresního soudu stěžovatele, že nevidí důvody, proč by měla měnit stanovisko předsedkyně okresního soudu ze dne 24. července 1996.
21. Dne 22. ledna 1997, po dalším jednání, vynesl okresní soud nový rozsudek, jímž žalobu zamítl. Soud konstatoval, že pan S. pozbyl svého vlastnictví k domu zabavením, jež vůči němu bylo nařízeno v trestním řízení. Soud dále konstatoval, že paní S. pozbyla svého podílu na domu tím, že se jej vzdala, a tím, že se usídlila v zahraničí. Okresní soud dospěl k závěru, že právní titul k domu přešel legálně na stát a že později byl řádně postoupen na stěžovatele cestou prodeje.
22. Dne 13. března 1997 se žalobci odvolali. Dne 6. května 1997 k tomu předložil bytový podnik své připomínky.
23. Dne 18. června 1997 se u Krajského soudu v Bratislavě konalo jednání o odvolání. Jeden ze žalobců se jej zúčastnil doprovázen jejich advokátem. Stěžovatelé byli zastoupeni svým advokátem. Jednání bylo odročeno a žalobcům bylo uloženo, aby předložili další listinné důkazy. Ti tak učinili 24. června 1997.
24. Dne 24. září 1997, po ústním jednání, Krajský soud v Bratislavě zrušil rozsudek okresního soudu ze dne 22. ledna 1997. Konstatoval, že dům původně patřil manželům S. jako jejich bezpodílové spoluvlastnictví manželů. Odsouzení pana S. mělo za následek zrušení tohoto spoluvlastnictví a přechod jeho podílu na domě na stát. Podíl paní S. však zůstal nedotčen. Všechny dispozice týkající se domu tudíž vyžadovaly její souhlas. Jelikož smlouva z roku 1989 byla uzavřena bez jejího souhlasu, byla neplatná.
25. Dne 3. prosince 1997 podali stěžovatelé dovolání. Ve dnech 22. prosince 1997 a 17. února 1998 byli stěžovatelé požádáni, aby zaplatili soudní poplatky, což učinili 24. února 1998. Mezitím, 23. února 1998, předložili žalobci své připomínky.
26. Dne 23. dubna 1998, v odpovědi na jejich stížnost, zamítla předsedkyně okresního soudu stížnost stěžovatelů na délku řízení jako neopodstatněnou. V dopisu se uvádělo, že spis byl postoupen Nejvyššímu soudu k rozhodnutí o dovolání dne 14. dubna 1998.
27. Dne 16. prosince 1998 zrušil Nejvyšší soud rozsudek krajského soudu ze dne 24. září 1997, jakož i rozsudek okresního soudu ze dne 22. ledna 1997. Případ byl postoupen zpět okresnímu soudu k novému rozhodnutí. Nejvyšší soud vyjádřil názor, že daná smlouva byla nezákonná, pouze pokud jde o podíl paní S. Byla však zákonná, pokud se týkala podílu pana S. Tento podíl přešel legálně z jeho osoby na stát cestou zabavení a ze státu na stěžovatele cestou prodeje. Za daných okolností druhý přechod nevyžadoval souhlas paní S. Rozsudek a spis byly postoupeny okresnímu soudu 8. února 1999.
28. Jednání nařízené okresním soudem na 13. září 1999 bylo na žádost stěžovatelů odročeno, protože s ohledem na své zdravotní problémy se první stěžovatel nemohl dostavit.
29. Dne 22. listopadu 1999 se konalo u okresního soudu ústní jednání, na němž byli žalobci zastoupeni svými advokáty. Zástupce bytového podniku nebyl přítomen. Během jednání odvolali stěžovatelé plnou moc jejich advokáta a namítli, že jim nebylo doručeno jedno vyhotovení rozsudku Nejvyššího soudu. Jednání bylo odročeno na 10. února 2000.
30. Dne 21. prosince 1999 předložili stěžovatelé protipožadavek, jímž požadovali náhradu za uvedený dům a za peněžní a nepeněžní škodu, o níž tvrdili, že ji utrpěli.
31. Dne 1. února 2000 se u okresního soudu konalo jednání, při němž stěžovatelé svůj protipožadavek vzali zpět. Řízení o něm bylo proto přerušeno.
32. Dne 6. dubna 2000, po ústním jednání, vynesl okresní soud nový rozsudek. Konstatoval, že

smlouva z roku 1989 je neplatná v tom rozsahu, v němž se týká poloviny majetku, která patří paní S., protože tato část majetku nebyla převedena do státního vlastnictví před prodejem stěžovatelům. Poté, co byl rozsudek doručen stranám a doba pro podání odvolání uplynula, stal se rozsudek konečným a závazným 6. června 2000.

33. Řízení o požadavku stěžovatelů na náhradu škody
34. Dne 13. března 2000 podali stěžovatelé u Okresního soudu Bratislava II návrh, v němž tvrdili, že stát je odpovědný za přílišnou délku řízení ohledně platnosti kupní smlouvy z roku 1989. Dále tvrdili, že stát je odpovědný za to, že je smlouva neplatná. Požadovali, aby jim bylo poskytnuto vhodné ubytování a náhrada hmotné škody a morální újmy. Dne 10. srpna 2000 informoval okresní soud stěžovatele, že návrh je nejasný a že nesplňuje formální požadavky pro zahájení řízení. Okresní soud vyzval stěžovatele, aby tyto nedostatky odstranili do 10 dnů. Dne 16. října 2000 předložili stěžovatelé nové návrhy a 18. listopadu 2000 požádali, aby okresní soud projednal případ urychleně.
35. Dopisem ze dne 8. března 2001 v odpovědi na stížnost stěžovatelů, předseda okresního soudu uznal, že v řízení došlo k nežádoucím průtahům v tom smyslu, že soudkyně odpovědná za případ nečinila žádné procesní úkony a že je od prosince 2000 na mateřské dovolené. Dne 23. března 2001 zaslala předsedkyně krajského soudu dopis předsedovi okresního soudu, v němž se odvolala na jeho odpověď na stížnost stěžovatelů. Konstatovala, že navzdory jejímu dřívějšímu upozornění nebyl dosud případ stěžovatelů projednán. Požádala, aby předseda okresního soudu přijal účinná opatření v dané věci a oznámila mu, že pokud tak neučiní, bude to mít následky.
36. Dne 7. září 2001 přerušil okresní soud řízení s odůvodněním, že návrhy stěžovatelů jsou zmatečné a nesplňují zákonné požadavky. Toto rozhodnutí se stalo formálně konečným a závazným 17. října 2001 (viz níže).
37. Dopisem ze dne 15. října 2001 požádali stěžovatelé okresní soud, aby lhůta pro odstranění nedostatků v jejich návrzích byla prodloužena do 30. října 2001. Téhož dne požádali Slovenskou advokátní komoru, aby jim byl přidělen advokát ex officio a bezplatně. Dne 5. listopadu 2001 požádal první stěžovatel opětovně o prodloužení výše uvedené lhůty do 1. prosince 2001.
38. Na doporučení advokátní komory požádal ve dnech 15. listopadu 2001 a 8. ledna 2002 první stěžovatel okresní soud, aby mu poskytl právní pomoc a aby mu určil advokáta.
39. Dne 12. února 2002 požádal první stěžovatel okresní soud, aby pokračoval v řízení o jeho požadavku vůči státu a aby mu poskytl bezplatnou právní pomoc. Dne 12. dubna 2002 vyzval okresní soud prvního stěžovatele, aby zaplatil soudní poplatky.
40. Dne 6. srpna 2002 zamítl okresní soud žádost prvního stěžovatele o bezplatnou právní pomoc. Soud poznamenal, že pokračování v řízení, které bylo přerušeno pro formální chyby v žalobě, je podle aplikovatelných pravidel nepřipustné. Okresní soud se proto domníval, že žádost prvního stěžovatele o pokračování postrádá vyhlídky na úspěch, takže v tomto případě nebude možné poskytnout bezplatnou právní pomoc.
41. Dne 29. října 2002, na základě odvolání prvního stěžovatele, zrušil krajský soud rozhodnutí okresního soudu ze dne 6. srpna 2002. Krajský soud usoudil, že návrhy prvního stěžovatele jsou nesrozumitelné. Může být o nich rozhodnuto pouze tehdy, jestliže okresní soud dále prozkoumá a bezpečně stanoví jejich právní povahu, o čemž krajský soud instruoval okresní soud.
42. Okresní soud obeslal prvního stěžovatele na 17. března a na 5. května 2003 k informativnímu ústnímu jednání, aby určil právní povahu jeho návrhů. První stěžovatel se omluvil, že se nemohl zúčastnit ústního jednání 17. března pro své zdravotní problémy. Dopisem ze dne 9. dubna 2003 opětovně požádal okresní soud, aby mu poskytl bezplatnou právní pomoc a aby mu určil právního zástupce.
43. Dne 26. srpna 2003 přistoupil okresní soud na žádost prvního stěžovatele a určil mu advokáta, aby mu pomohl formulovat jeho požadavek. Spis již neobsahuje žádné informace o vývoji,

současnému stavu a možném výsledku řízení o požadavku prvního stěžovatele.

44. Řízení před Ústavním soudem

45. Dopisem ze dne 23. listopadu 2000 stěžovatelé požádali, aby Ústavní soud „jim pomohl při urychlení řízení o platnosti kupní smlouvy z roku 1989“. Dopisem ze dne 27. prosince 2000 jeden ze soudců Ústavního soudu informoval stěžovatele, že urychlení soudního řízení nespadá pod jurisdikci Ústavního soudu. Dopisem ze dne 15. ledna 2001 stěžovatelé svou žádost zopakovali. Dne 6. února 2001 je soudce Ústavního soudu informoval, že neshledal žádné důvody, aby své předchozí stanovisko změnil.

46. Dne 6. září 2001 stěžovatelé opět požádali Ústavní soud, aby urychlil jejich řízení o platnosti kupní smlouvy z roku 1989. Dopisem ze dne 20. září 2001 ústavní soudce informoval stěžovatele, že jejich podání nesplňuje požadavky kladené na formální ústavní stížnost. Současně soudce sdělil stěžovatelům uvedené požadavky a požádal je, aby odpovídajícím způsobem opravili své podání do 15 dnů. Dne 15. října 2001 vyhověl ústavní soudce žádosti stěžovatelů o prodloužení lhůty na opravu jejich podání do 26. října 2001.

47. Dne 13. listopadu 2001 požádal první stěžovatel Ústavní soud, aby mu určil advokáta ex officio a bezplatně. Rozhodnutím ze dne 4. prosince 2001 Ústavní soud žádosti vyhověl. Dne 8. ledna 2002 první stěžovatel opětovně požádal Ústavní soud, aby mu určil advokáta ex officio a bezplatně. Ve spisu nejsou uvedeny další informace ohledně vývoje, současného stavu a možného výsledku řízení před Ústavním soudem.

PŘÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy
2. Stěžovatelé si stěžovali, že soudci zapojení do řízení o platnosti kupní smlouvy z roku 1989 a řízení o jejich požadavku na náhradu škody nebyli nestranní a vynesli arbitrární rozhodnutí a že délka řízení byla neslučitelná s požadavkem „přiměřené lhůty“ v rozporu s článkem 6 § 1 Úmluvy, který zní takto:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla ... v přiměřené lhůtě projednána ... nestranným soudem ... který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích ...“

1. Přípustnost
2. Stížnost na nedostatek nestrannosti soudu v řízení o platnosti kupní smlouvy z roku 1989
3. Soud poznamenává, že stěžovatelé formálně nenapadli nestrannost soudců zapojených do řízení před vnitrostátními soudy.
4. Z toho plyne, že tuto stížnost je třeba zamítnout podle článku 35 § 1 a 4 Úmluvy pro nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků.
5. Stížnost na nespravedlnost řízení o platnosti kupní smlouvy z roku 1989
6. Soud poznamenává, že ačkoliv tak mohli učinit, stěžovatelé nenapadli rozsudek okresního soudu ze dne 6. dubna 2000 podáním odvolání u krajského soudu.
7. Z toho plyne, že tuto stížnost je třeba zamítnout podle článku 35 § 1 a 4 Úmluvy pro nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků.
8. Stížnosti na nedostatek nestrannosti soudu a na nespravedlnost řízení o požadavku stěžovatelů na náhradu škody
9. Soud poznamenává, že stěžovatelé nenapadli nestrannost soudců zapojených do jejich řízení u vnitrostátních soudů. Soud rovněž poznamenává, že řízení o požadavku stěžovatelů na náhradu škody z roku 2000 bylo přerušeno rozhodnutím Okresního soudu Bratislava II ze dne 7. září 2001 pro formální nedostatky žaloby. Ačkoliv stěžovatelé mohli napadnout toto rozhodnutí odvoláním u Krajského soudu v Bratislavě, tohoto opravného prostředku nepoužili.
10. Z toho plyne, že relevantní část stížnosti musí být zamítnuta podle článku 35 § 1 a 4 Úmluvy pro nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků.
11. Pokud jde o další podání stěžovatelů soudům ohledně jejich požadavku na náhradu škody, Soud

poznává, že o právní povaze těchto podání ještě nebylo rozhodnuto a že vnitrostátní soudy zde dosud nepřijaly žádná meritorní rozhodnutí.

12. Z toho plyne, že relevantní část stížnosti je předčasná a musí být zamítnuta podle článku 35 § 1 a 4 Úmluvy pro nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků.
13. Stížnost na délku řízení o požadavku stěžovatelů na náhradu škody
14. Pokud jde o řízení o žalobě stěžovatelů na náhradu škody z roku 2000, Soud poznamenává, že toto řízení započalo 13. března 2000, když byla žaloba podána, a skončilo 7. září 2001, když okresní soud se rozhodl je přerušit. Řízení tudíž trvalo 1 rok a necelých 6 měsíců.

V této době vyzval okresní soud stěžovatele, aby formulovali svůj požadavek jasně a v souladu s aplikovatelnými procesními podmínkami. Okresní soud nakonec řízení přerušil, protože podání stěžovatelů byla nesrozumitelná. Za těchto okolností Soud nenalezl důkaz o tom, že délka tohoto řízení byla neslučitelná s požadavkem „přiměřené lhůty“ ve smyslu článku 6 § 1 Úmluvy.

55. Z toho plyne, že tato relevantní část stížnosti je zjevně nepodložená a musí být zamítnuta v souladu s článkem 35 § 3 a 4 Úmluvy.
56. Pokud jde o následná podání stěžovatelů ohledně jejich požadavků na náhradu škody, Soud konstatoval, že stížnost podle článku 127 Ústavy, v jeho platném znění od 1. ledna 2002, je účinným opravným prostředkem, a to jak v právu, tak i v praxi, v tom smyslu, že může zabránit v pokračování údajného porušování práva na projednání bez zbytečných průtahů a poskytnout adekvátní nápravu jakéhokoliv porušení, k němuž již došlo. Soud konstatoval, že stěžovatelé v případech proti Slovensku stěžující si na průtahy v řízení, která dosud nebyla ukončena po 1. lednu 2002, budou moci použít tohoto opravného prostředku bez ohledu na to, že byl zaveden poté, co jejich stížnosti byly předloženy Soudu nebo Evropské komisi pro lidská práva (viz *Andrášik a ostatní v. Slovensko* /dec./, č. 57984/00, 60237/00, 60242/00, 60679/00, 60680/00, 68563/01, 60226/00, 22. října 2002). Stěžovatelé však neprokázali, že plně využili tohoto opravného prostředku v souladu s aplikovatelnými procesními pravidly.
57. Z toho plyne, že relevantní část stížnosti musí být zamítnuta podle článku 35 § 1 a 4 Úmluvy pro nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků.
58. Stížnost na délku řízení o platnosti kupní smlouvy z roku 1989
59. Vláda odporovala stěžovatelovu tvrzení, že délka tohoto řízení byla příliš dlouhá.
60. Období, které je třeba vzít v úvahu, započalo až 18. března 1992, kdy se uznání práva na individuální stížnost bývalou Českou a Slovenskou Federativní republikou, jejímž je Slovensko jedním ze sukcesorských států, stalo účinným. Avšak při posuzování přiměřenosti doby, jež uplynula po tomto datu, je třeba vzít v úvahu stav řízení v té době.
61. Posuzované období skončilo 6. dubna 2000, kdy okresní soud vynesl svůj rozsudek. Trvalo tudíž 8 let a 19 dní.
62. Soud poznamenává, že tato část stížnosti není zjevně neoprávněná ve smyslu článku 35 § 3 Úmluvy. Soud dále poznamenává, že tato část není nepřijatelná ze žádného jiného důvodu. Proto musí být prohlášena za přípustnou.
63. Meritum věci
64. Vláda tvrdila, že délka řízení byla podstatně ovlivněna faktickou, právní a procesní složitostí případu. Bylo třeba rozhodnout o právních otázkách včetně právního statusu paní S. jakožto cizinky, o platnosti získání domu manželky S., o účincích zabavení majetku paní S. a o vzdání se domu paní S., jakož i o platnosti samotné smlouvy z roku 1989. V případě bylo nutné shromáždit rozsáhlé množství důkazů. Podle Vlády je složitost případu prokázána skutečností, že byla podána dvě řádná odvolání a jedno mimořádné dovolání.
65. Vláda dále tvrdila, že délka řízení byla značně ovlivněna chováním stran. Odvolala se na rozsudek ve věci *Circosta a Viola v. Itálie* ze dne 4. prosince 1995 (Serie A č. 337-A) a poukázala na to, že strany požadovaly prodloužení procesních lhůt a odročení jednání. Vláda rovněž tvrdila, že strany se často jednání osobně nezúčastnily.

66. Pokud jde o chování orgánů, Vláda akceptovala, že zde byly určité průtahy v řízení přičitatelné okresnímu soudu mezi 14. prosincem 1993 a 10. listopadem 1994 a mezi 18. lednem a 18. říjnem 1995. Avšak po tomto posledním datu jednal okresní soud urychleně. Vláda tvrdila, že řízení před krajským soudem a před Nejvyšším soudem byla kontinuální a bez nežádoucích průtahů.
67. Závěrem Vláda vyslovila názor, že předmět řízení neměl pro stěžovatele zvláštní význam ve smyslu judikatury Soudu v případech týkajících se délky řízení.
68. Vláda dospěla k závěru, že délka řízení nebyla „značná“, „závažně ovlivňující“ nebo „výjimečná“ a že odpovídala okolnostem případu.
69. První stěžovatel s tím nesouhlasil. Zdůraznil, že on a jeho manželka pouze zakoupili majetek v dobré víře od státu s úmyslem tam pokojně bydlet se svou rodinou. Vědomě nezapři činili žádný průtah v následném řízení, které narušilo život jejich rodiny po nepřiměřeně dlouhou dobu.
70. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení musí být určena ve světle okolností případu a s odkazem na kritéria stanovená jeho judikaturou, zejména na složitost případu, chování stěžovatelů a příslušných orgánů, jakož i na to, o co se stěžovatelům ve sporu jednalo (viz, mimo jiné, Frydlender v. Francie /GC/, č. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).
71. Soud konstatuje, že případ byl právně a procesně poněkud složitý. To bylo inter alia způsobeno tím, že musely být zkoumány změny ve vlastnictví domu za určité období a účast cizího občana.
72. Pokud jde o chování stran, Soud poznamenává, že bytový podnik nebyl zastoupen při jednáních, jež se konala u okresního soudu ve dnech 23. září 1992, 9. října 1996 a 22. listopadu 1999. Pokud jde o tvrzení Vlády, že se strany nezúčastnily některých jednání osobně, Soud poznamenává, že žalobci a stěžovatelé byli zastoupeni advokáty, kteří se jednání zúčastnili po celé řízení. Soud rovněž konstatuje, že jednání nařízené okresním soudem na 13. září 1999 muselo být odročeno kvůli zdravotním problémům prvního stěžovatele. Závěrem Soud poznamenává, že 21. prosince 1999 předložili stěžovatelé protipožadavek, který vzali zpět 10. února 2000.
73. Pokud jde o jednání orgánů, Soud poznamenává, že během posuzovaného období byl případ posuzován soudy na třech úrovních jurisdikce a že soud první instance o něm rozhodoval třikrát, odvolací soud dvakrát a kasační soud jednou. U soudu první instance se konalo osm jednání a u odvolacího soudu dvě. První rozsudek okresního soudu ze dne 14. prosince 1992 musel být zrušen krajským soudem 30. září 1993, protože kvůli nedostatečně zjištěným skutečnostem případu a neadekvátnímu odůvodnění nemohl být rozsudek okresního soudu přezkoumán. Okresní soud pak nařídil první následné jednání až na 10. listopadu 1994. Z tohoto období uznala Vláda 11 měsíců jako zahrnujících nečinnost. Vláda dále uznala 9 měsíců nečinnosti v roce 1995. Soud rovněž poznamenává, že okresní soud a Nejvyšší soud neučinily žádné procesní úkony mezi 28. listopadem 1995 a 5. květnem 1996 (5 měsíců a 7 dní) a mezi 14. dubnem a 16. prosincem 1998 (8 měsíců a 2 dny).
74. Soud rovněž bere na vědomí věk a chatrné zdraví prvního stěžovatele.
75. Ve světle výše uvedených skutečností se Soud domnívá, že celková délka posuzovaného období není slučitelná s požadavkem přiměřené lhůty. Proto byl článek 6 § 1 Úmluvy porušen.
76. Aplikace článku 41 Úmluvy
77. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Škoda
2. Stěžovatelé požadovali, aby jim bylo poskytnuto náhradní ubytování náhradou za ztrátu uvedeného domu. Dále pak požadovali 352 250 slovenských korun (SKK) jako náhradu za

pozemek, na němž byl uvedený dům postaven. Rovněž požadovali 128 000 SKK jako náhradu hmotné škody, kterou údajně utrpěli v souvislosti se sporem. Závěrem stěžovatelé požadovali 923 060 SKK jako náhradu morální újmy, kterou podle nich utrpěli.

3. Vláda tvrdila, že neexistuje příčinná souvislost mezi tvrzeným porušením a údajně utrpěnou finanční škodou. Vláda uvedla, že stěžovatelé měli možnost požadovat náhradu morální újmy od státu podle zákona o odpovědnosti státu č. 58/1969 Sb. ve spojení s vyhláškou č. 32/1965 Sb. Na každý pád měla Vláda za to, že částka požadovaná stěžovateli je přemrštěná, nepodložená žádnými důkazy a neakceptovatelná.
4. Soud rovněž neshledává žádnou příčinnou souvislost mezi nalezeným porušením a tvrzenou finanční škodou; proto tento požadavek zamítá.
5. Soud již dříve konstatoval, že požadavek podle zákona o odpovědnosti státu na náhradu morální újmy vyplývající z délky řízení nemá rozumné vyhlídky na úspěch a že takovýto opravný prostředek není třeba vyčerpat pro účely článku 35 § 1 Úmluvy (viz J. K. v. Slovensko /dec./, č. 38794/97, 13. září 2001 a Havala v. Slovensko*) /dec./, č. 47804/99, 13. září 2001). Soud nevidí důvody pro to, aby dospěl k odlišnému závěru v souvislosti s výše uvedenou námitkou vlády v daném případě. Soud akceptuje, že stěžovatelé utrpěli škodu morální povahy, jakou je úzkost vyplývající z prodlužované délky řízení v jejich případě. Po posouzení na základě ekvity a s přihlédnutím k okolnostem případu Soud přiznává z tohoto titulu stěžovatelům jednotnou částku 3200 euro (EUR) splatnou prvnímu stěžovateli.
6. Úroky z prodlení
7. Soud pokládá za vhodné, aby úroky z prodlení vycházely z marginální úrokové míry pro půjčky Evropské centrální banky, k níž by měly být připočteny tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Prohlašuje stížnost ohledně délky řízení o platnosti kupní smlouvy z roku 1989 za přípustnou;
2. Prohlašuje zbývající část stížnosti za nepřipustnou;
3. Potvrzuje, že byl porušen článek 6 § 1 Úmluvy;
4. Potvrzuje,

(a) že žalovaný stát je povinen zaplatit prvnímu stěžovateli do tří měsíců ode dne, kdy se tento rozsudek stane konečným podle článku 44 § 2 Úmluvy, 3200 EUR (tři tisíce dvě stě euro), které budou převedeny na slovenské koruny kurzem aplikovatelným v den vyrovnání, jako náhradu morální újmy, plus jakoukoliv daň, která může být splatná;

(b) že po uplynutí výše uvedených tří měsíců až do vyrovnání budou z výše uvedené částky během doby prodlení splatné prosté úroky v míře rovnající se marginální úrokové míře pro půjčky Evropské centrální banky plus tři procentní body;

5. Zamítá zbývající část požadavku stěžovatelů na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a vyhlášeno písemně 13. července 2004 v souladu s ustanovením 77 § 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

Michael CTBOYLE

tajemník sekce

Nicolas BRATZA

předseda

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strasbourgu - Přílohový sešit

